

Klasskamp med kirurgisk precision

Borgarna försökte sterilisera bort arbetarklassens framfart.

Men i högerens historiskrivning heter det att tvångssteriliseringarna var en konsekvens av folkhemsmodellen

Tvångssteriliseringarna mellan 30- och 70-talet var en konsekvens av välfärdsstaten. Det var detta budskap som för tre år sedan basunerades ut i DN av debattören **Maciej Zaremba**. Hans artikelserie kring arbetarrörelsens rashygieniska strävan startade en borgerlig "upplysningskampanj" kring välfärdsstatens brott. De borgerliga skribenternas tolkningar av andras forskning förklarades vara opartisk och saklig. Zarembas påståenden framställdes som en rakt igenom objektiv granskning, och den bild han presenterade blev "huvudförslag" för den fortsatta debatten. Men under debattens skenbara objektivitet dolde sig strävan efter att ge en ideologisk legitimitet åt välfärdsstatens nedmontering. Påståendet att tvångssteriliseringarna utgjorde den socialdemokratiska välfärdsmodellens fundament hade klara politiska förtecken. Eller som **Tor Wennerberg** skriver: "Zaremba's obvious aim was to use his horrible history of forced sterilizations and racist thinking among Swedish authorities and politicians to discredit the welfare state".

Motröster

Trots att den borgerligt styrda median gjorde sitt allra bästa för att osynliggöra kritiska röster, fick DN:s propagandakampanj kritik. Mot historierevisionismen ställde vänstern en mer nyanserad tolkning. **Sven Lindqvist** skrivt. ex. att steriliseringspolitiken trots sin

uppenbart konservativa och rasistiska prägel, ansågs vara vetenskapligt grundad och politiskt neutral. Rashygien hade nämligen, genom en historisk process med rötter i den brittiska imperieideologin, blivit en del av samtidens paradigm. Dock hade olika samhällsgrupper avvikande synsätt gällande dess tillämpningar. För borgerligheten utgjorde steriliseringsåtgärderna ett sätt att kontrollera proletäerna, effektivisera arbetskraften samt öka samhällets ekonomiska och militära konkurrenskraft. För vänstern blev rashygien en vetenskap bland många andra, som man var tvungen att förhålla sig till. Men när steriliseringsprojektets klasskaraktär uppdagades var vänstern inte sen att reagera.

Välfärden var rasbiologins undergång

Det var den framväxande välfärdsstaten som tvingade högern att tillgripa rasbiologin. Med stöd av internationell forskning formulerar Lindqvist tesen om att när arbetarklassens läge förbättras — när välfärdsstaten avskaffat misären — existerar inte längre den utsatta grupp som eugenikernas åtgärder vände sig emot. Steriliseringarna var inte alls en konsekvens av

svenska förhållanden, utan en del av ett internationellt högerprojekt. Lindqvists slutsats är att välfärdsstaten var rashygienens undergång. Genom progressiv reformpolitik minskade välfärdsstaten klassklyftorna och undanröjde därmed grunden för den rashygieniska verksamheten. Historikern **Kristian Svensson** fortsätter analysen. Han angriper de forskare som framhåller rasbiologin som en "nationell overrideologi" utformad av de progressiva samhällskrafterna i deras strävan efter ett välfärdssamhälle. Enligt honom förbiser denna historieskrivning nyansskillnaderna mellan

»I stället för genetiska reformer krävde kommunisterna en förbättring av arbetarklassens ekonomiska situation«

1934 och 1941 års steriliseringslagar. Den förstnämnda lagen syftade till att lagstadga steriliseringen av genetiskt bevingade defekter. 1941 års lag inskränkte reproduktionsmöjligheten för de "som överhuvud taget framlevde ett 'asocialt liv' oavsett om orsakerna till detta oönskade leverne kunde betänkas vara genetiska, sociala eller ekonomiska". Det första lagbeslutet antogs av enig riksdag, det andra ställde kommunistpartiet sig emot. Det ska påpekas att 1941 års lagförslag kom från det, under denna tid borgerligt styrda, forts. sid. 2

Moderatlik i garderoben

Alla partier har sina svaga sidor. Så sent som 1987 lät moderata politiker okritiskt publicera en rasistisk artikel

1987 var **Margareta af Ugglas** och **Gunnar Hökmark** redaktörer för *Svensk Tidskrift*. I en artikel av **Eskil Block** i nr 3 görs de som stödjer ANC ansvariga för en kommande blodsutgjutelsen i Sydafrika. Som fredlig kompromiss föreslås att de vita slår sig ihop med färgade och indier och drar sig tillbaka till Oranjefristaten och Kapprovinsen. "Det är ingen idealisk lösning, men likväl bättre än det blodbad som annars måste följa."

Sedan ifrågasätter artikeln med följande argumentation att de svarta skulle vara en underlägsen ras. "Genetikerna anser de svarta vara en sen men lyckad anpassning till tropiska klimat, med extrafin hörsel och immunitet mot sjukdomar". Artikeln påpekar vidare att i djungeln finns riklig och varierad kost och invånarna dör inte av köld. Kanske var de inspirerade av sin forna partiledare, **Gösta Bohman**,

som fällde det beryktade orden om afrikanerna som bodde i plåtskjul och livnärde sig på bananer.

Artikelförfattaren slår fast: "Afrikanen är lojal mot människor — inte lagar eller institutioner. Han tål inte fasta tider, arbete med jorden blir oftast kvinnogöra". Problemet med Afrika identifieras som bristen på en bred, välutbildad medelklass. "Kan då en sådan klass och dess borgerliga värderingar överföras härifrån till Afrika?" frågar sig författaren.

Knäppgökar kan finnas inom alla partier. Men att redaktörerna tar in en artikel som denna utan annan kommentar än att författaren "målar bilden av Afrikas problem men också visar vägen ut ur den nuvarande situationen". Det får man säga är mer än anmärkningsvärt. Det är ett lik i en garderob. n

ANN SCHLYTER

Hemma hos Ingvars

En recension av Bengt Karlssons bok om Villa Sunna

Villa Sunna är för nutiden framför allt förknippad med en av Lunds bittraste *nimby*-konflikter. Kringboendeintressenter, och en och annan idealist utifrån, lyckades år efter år med allsköns juridiska fintigheter fördröja att en förfallen trädgårdstomt (med angränsande bensinstation) ersattes med välbehövliga centrala hyreslägenheter. Att förtäta Lund, som bl. a. vänsterpartiet vill, är inte lätt.

Denna intressanta historia är inte ämnet för **Bengt Karlsson** i hans skrift *Villa Sunna*. Det är i stället själva villan, dess parkliknande trädgård och det överklassliv som där levdes av familjen Ingvar och deras företrädare från 1880-tal till 1980-tal.

Huset byggdes på den tid då sommarvisten uppfördes på bekvämt gångavstånd från vintervistena i stan. En oisolerad trävilla förblev Sunna, och det gick bara att elda i en av salens båda kakelugnar. Den andra stod där enbart för symmetriens skull. Trots att uppvärmningen måste ha kostat enormt frös de boende på vintern och tittade nog lång-

» Villa Sunna är emellertid en liten pärla från den tid då överklassen hade smak«

tansfullt mot det varmbonade tegelhus som hade uppförts åt familjens egen trädgårdsmästare. Sådan fanns nämligen och därtill pigor — en återgiven planritning upptar två pigkammare.

Trädgårdsmästare behövdes säkert ty trädgården var stor och konstfärdigt anlagd, med egen tennisbana och skridskodamm, och gräsmattorna slogs med lie. Det fanns alltså härliga ytor för barnen att leka på både ute och inne. Familjen Ingvars liv i vardag och fest finns utförligt beskrivet, och det har förstås sitt lokaletnografiska intresse även om framställningen påminner om damtidningarnas hemma hos-reportage.

Häftet är i huvudsak ett collage, med texter från Bevarandekommitténs och Alnarpsstudenters inventeringar, biografiska data om några nyckelpersoner i husets historia och intervjuer, bland annat med ett f. d. hembiträde. Villan ritades av **Helgo Zettervall** som bland mycket annat gjorde universitetets huvudbyggnad. Det huset är enligt Bengt Karlsson "vackert" och därom råder delade meningar. Villa Sunna är emellertid en liten pärla från den tid då överklassen hade smak — jfr "Dallasvillan" på Galjevångsvägen.

Det är trevligt med frikostiga illustrationer, men skriften har nog blåsts upp till ett större format än vad ämnet förtjänar. En eloge dock åt Sven Karlssons känsliga färgfoton från vår egen tid. n

GUNNAR SANDIN

t (forts. fr. sid 1) justitiedepartementet. Kommunisternas argumentation mot motionen fördes utifrån ledamöternas uppfattning om att lagförslaget i grund och botten var en klasslag. Istället för genetiska reformer krävde de en förbättring av arbetarklassen ekonomiska situation.

Lik i rätt garderob

Den "nationella överideologin" var således vare sig nationell eller någon överideologi. Den var i hög grad internationell och i ännu större grad företrädd av högerkrafter. Man skulle därför kunna säga att rasbiologin, i och med 1998 års propagandakampanj, återigen blev ett vapen i klasskampen. Även om borgarna gjort sitt allra bästa för att placera sina lik i vår garderob, åskådliggör en djupare granskning av det historiska materialet felaktigheterna i deras anklagelser. Granskningen har även visat att vi ska vara stolta över att våra kamrater vågade stå emot den rashygieniska propagandan. Vi ska vara stolta över att de krävde ett stopp på högerens steriliseringskampanj. En kampanj vars mål var att kirurgiskt avlägsna den växande svulst som utgjordes av arbetarklassens politiska framfart. n

SHAI MULINARI

Ung Vänster ett kämpande förbund

Ung Vänster Lund är Skånes största klubb. Under våren har Ung Vänster utfört ett ihärdigt arbete. Då många Ung Vänstrare läser Veckobladet är det på sin plats med beröm

» För Ung Vänster är det viktigast att finnas där ungdomar finns«

Jag är stolt över att vara ordförande i Ung Vänster Skånes största klubb. Särskilt när jag ser tillbaka på alla de saker vi lyckats åstadkomma under våren. För Ung Vänster är det viktigast att finnas där ungdomar finns. Ung Vänster Lund har arrangerat ett bokbord i månaden på varje gymnasieskola (när sågs lundavänstern senast på Lunds arbetsplatser eller bland de arbetslösa på arbetsförmedlingen?). Vi har affischerat och flera gånger delat flygblad och skramlat pengar. Två gånger har vi arrangerat torgmöte på Mårtens-torget. Båda gångerna höll

medlemmar i klubben lysande tal — några för första gången i sitt liv — ackompanjerade av vår egen blåsorkester "Röda Flåset". Det är detta hängivna basarbete som gör att vi varje vecka får nya sympatisörer att ta kontakt med.

Två kampanjer

Under våren har Ung Vänster Lund drivit en kampanj om jämställdhet och en för att möta en motion om en så kallad "upplysningskampanj" om vänsterns brott. **Mark Klamberg** (fp) står bakom motionen som antagits av kommunfullmäktige. Under kampanjen inför åttonde mars höll vi klasspresentationer om feminism, i inte mindre än 17 gymnasie- och högstadielklasser. Vid demonstrationen slöt omkring 300 deltagare upp. Detta kan jämföras med tidigare års demonstrationer (då Ung Vänster

inte varit medarrangör) som på sin höjd samlat ett femtiotal demonstranter. På Spyken ordnade Ung Vänster och skolans elevråd en spännande debatt mellan vår **Ali Esbati** och ovan nämnde Mark Klamberg. Ung Vänster gjorde bra ifrån sig, och fick stor uppmärksamhet inte minst i media.

Vår organisation

Som i de flesta större organisationer har vi varit tvungna att lägga stor tid vid organisatoriska frågor. Till exempel har vi sedan en tid blivit tvungna att dela upp oss i två arbetsgrupper. För att få överblick över vår verksamhet har vi stormöten en gång i månaden och en interntidning i startgruppen. Distriktet driver spännande verksamhet som vi deltar på så ofta som möjligt och när vi hinner försöker vi också göra annat än politik. Vi har

till exempel anordnat välbesökta videokvällar. Vi har haft ett stand på Esplanaden och därmed bättrat på klubbkassan. I dagarna har vi spelat fotboll mot Lunds övriga vänsterförbund. Vi kom tvåa och var obesegrade fram till finalen som vi förlorade med 2-1 mot SUF. Men eftersom vi hade det enda laget med en jämn könsfördelning var vi bäst ändå.

Studier

I sommar ska vi ta det lite lugnare och ägna oss åt en studiecirkel kring vänsterns historia. Studiecirkeln kommer att vara öppen för alla som vill komma och lyssna, även för den som inte är medlem i Ung Vänster. I höst drar vi upp tempot igen. För ungdomens rätt och värdighet. n

ROBERT NILSSON

Ordf. Ung Vänster Lund

Blåsmusikantens julafton

En kulen kväll i januari sitter ett antal styrelser och organisationskommittéer böjda över almanackorna och planerar vårens program. Och de säger i kör, fast var och en på sitt håll:

- Vi måste sluta med något effektivt och trevligt! Vad sägs om en fest/en karneval/ett torgmöte/en invigning i slutet av maj? Lördag 27 blir väl bra? Helgen efteråt går inte för då är det Kristi Hi och klämdag och långhelg och folk reser bort. Och så ska vi förstås ha blåsmusik!

Instundande lördag står jag med min bastuba mellan fyra höttappar.

Samtidigt är amatörmusikanterna vanliga människor med examens-spurter och ansökningar som ska lämnas och trädgårdar som ska ansas.

Vi måste bli fler, vi som blåser! Till på lördag är det försent, men om ett år kan du vara med om du genast kontaktar *Röda Kapellet*, som hjälper dig att lägga upp ett träningsprogram. n

GR

(v) beklagar inställt möte med Schyman

Med anledning av det inställda torgmötet med (v):s partiordförande har nedanstående meddelande tillställts lokalpressen

Till lördagen den 27/5 hade (v) i Lund inbjudit **Gudrun Schyman** till ett möte på Mårtens-torget. Mötet byggde på att (v)-ordföranden skulle besvara frågor från lundaborna.

Lundabor som kom till Mårtens-torget på utsatt tid möttes av beskedet att mötet var inställt och att Gudrun inte kom. Vi, kommunalpolitiskt aktiva och andra (v)-medlemmar som var närvarande, kunde inte lämna besked om varför mötet var inställt, eftersom inte heller vi visste.

Efterhand har det nu visat sig att orsaken till det inställda

mötet helt och hållet beror på svagheter i organisationen i Lund.

Vi vill be lundabor som trots det dåliga vädret infunnit sig till mötet om ursäkt för det inträffade. Vi lovar att vi ska se över våra interna rutiner och vi lovar att ett möte med Gudrun Schyman ska komma till stånd så snart som möjligt. Vi har redan kontaktat henne i detta ärende. n

STYRELSEN FÖR VÄNSTERPARTIET
LUND

gm. Ulf Nyman

(v) och kommunismen

(vpk) blev (v) och partiet blev större. Partiet förvaltar det kommunismen lämnat efter sig

I början på 1990-talet slopade Vänsterpartiet Kommunisterna vpk sitt efternamn. Naturligtvis spelade en växande politisk styrka hos den icke-kommunistiska delen av partiet en stor roll för beslutet att slopa k-et. Sammanbrottet för det kommunistiska förtrycks-imperiet i Öst- och Centraleuropa var emellertid den avgörande förklaringen till beslutet. Även den mest zelotiske leninist fann det för en tid omöjligt att offentligt prisa kommunismens himmelska härlighet.

Många partimedlemmar såg slopandet av k-et som en kosmetisk åtgärd, som en rent taktisk eftergift. Men successivt under 90-talet, delvis tack vare den nya partiordföranden, frångicks också i praktiken en hel rad, ja rentav de flesta, av de traditionella, kommunistiska ståndpunkterna. Partiet framtonade som ett demokratiskt, odogmatiskt, modernt vänsterparti. Detta uppskattades bland väljarna, som strömmade till i ditintills oanad mängd. Partiet hade slutgiltigt gjort upp med kommunismen, trodde man. Idag är det tydligt att så inte är fallet. Partiet har hela tiden förvalt en del av det som kommunismen lämnade efter sig. Och detta på ett högst konkret sätt.

På min hemsida kan man få reda på hur Vänsterpartiet bar sig åt för att de kommunistiska kvarlevorna inte skulle skatta åt förgängligheten. (Min hemsides-adress: "http://w1.461.telia.com/~u46105227/index.htm". Klicka på "På gång" och läs!) Där får du också reda på hur du kan delta i en spännande pristävling på temat "(v) och kommunismen". De lyckliga tävlingsvinnarna kammar hem vinster i form av garanterat trivsamt sommarlektyr. n

ULF NYMARK

VB KOMMENTAR

Gudomlig sanktion

Ung Vänsters **Emil Berg** har fått ta emot det beryktade priset från Pingstkyrkan i Linköping. Församlingen bad förbön för hans arbete i Vänsterpartiet och Ung Vänster.

- Det var en helt absurd tillställning, säger Emil Berg. Pingstkyrkan är ju för kristdemokraterna vad arbetar-rörelsen är för oss.

J

Östergötland om ockupationen

Ung Vänster Östergötlands distriktsstyrelse har tagit ett uttalande om ockupationen i Linköping, där man markerar att de metoderna inte kan accepteras, men fokuserar på de bakomliggande samhällsproblemen.

J

Bilburna göra sig icke besvär

Sydsvenskan har prövat framkomligheten för bilisterna på Lunds gator. De konstaterar att centrala Lund inte är något för bilburna. Red. hoppas att åtskilliga bilförare ska ta till sig detta och köpa cykel.

J

Studentakuten är öppen

Socialförvaltningens studentakut är nu öppen. Här hjälper man studenter som saknar försörjning under sommaren. Praktikplatser fördelas, men bara till de som inte har några besparingar. Red. anser att alla studenter borde göra "industriplikt" för att därmed sätta punschen och gäslevern i sitt rätta perspektiv.

Välkommen Konrad!

f. 18.5.2000 Lunds KK
Äntligen är du hos oss!

Mari Jyrinki Fransson och Kjell Jansson

RED.

HAR DU FLYTTAT? Skicka in hela adressdelen till Veckobladet (Se ovan).

NY ADRESS.....

Begränsad eftersändning.
Vid definitiv adressändring sänds
tidningen i retur till Veckobladet.

En ny redaktör

Då jag är ganska ny i Vänsterpartiet Lund, och inte heller har någon lång historia i veckobladssammanhang, finner jag det på sin plats med en kort presentation. Jag har några år av aktivism i vänstern bakom mig, men har bara bott ett knappt år i Lund. Tidigare har jag varit aktiv i Ung Vänster och Vänsterpartiet i Malmö. Veckobladet ser jag som en spännande media. Det ska bli roligt att få arbeta med en ideell tidning. Jag har några nya idéer som kommer att prägla de nummer jag sitter redaktör för (se t. ex. föregående sidas notiser) men tidningen ska i allt väsentligt vara den gamla välkända, möjligtvis något mer pluralistiskt till sitt innehåll. Därmed hoppas jag ha uppmanat alla läsare att skriva till Veckobladet — särskilt de som inte brukar synas i tidningen. För vilket budskap kan vara mer passande för den progressiva tidning som Veckobladet är, än att alla faktiskt har förmågan att skriva? n

RN

CMS i Lund

Torsdagen 25 Maj bildades en lokal förening för *Centrum för Marxistiska Samhällsstudier* (CMS) i Lund. Henning Süssner från centralstyrelsen var här. I övrigt var vi Fyra personer från Vänsterpartiet och två från Sossarna. Vi bildade en interimstyrelse och antog stadgar för föreningen. I höst kommer vi att hålla vårt första seminarium. För frågor kontakta mig på 046 - 13 35 44 eller CSM centralt på 08 - 651 70 04, cms@socdeb.nu n

TOBIAS GUNNARSSON

Att bränna tegel i Landskrona

Några tankar kring appellmötets problematik

En reflektion kring torgmötets funktion och samtidigt ett svar till

Ulf Nymark och Monica Bondeson (vb 17)

Det är — om man får tro ett gammalt skånskt ordspråk — olika på olika tegelbruk. Eller *mutatis mutandis* det är olika på olika appellmöten. Som i Landskrona i lördags. Sol och vackert, de röda fanorna fladdrade, liv och rörelse på torget — såtillvida ingen skillnad jämfört med Lund. Orkestern, 17 man stark, spelade valser å sitt allra bästa. Hustrun presenterade låtarna och en lokal kommunpolitiker (**Lasse Ståhl**) talade. Ändå rådde det ingen tvekan om att det landskronitiska teglet producerades på annat sätt än i Lund. Organisationen var föredömlig. Allt stod på plats när vi kom; högtalaranläggningen fungerade perfekt (efter lite initial rundgång). Lokala arrangörer fanns till hands. Ung Vänster hade bokbord och delade raskt och effektivt ut reklamblad över hela torget.

Till det yttre således en odelad succé. Om jag ändå känner en smula tvekan härvidlag, gäller det inte de yttre arrangemangen utan vad man skulle kunna beskriva som publikkontakten. Ung Vänster gjorde alltså sitt bästa, men orkester och talare kom rent fysiskt att isoleras från folkets massor. Vi stod på ett tre trappsteg högt podium framför rådhuset — ett slags scen, men framför oss rådde inte den ständiga rörelsen som framför Krognoshuset i Lund. Istället stängde en rad torgstånd mer eller mindre av oss från själva torget, där livet och rörelsen fanns. Både orkester och talare hördes väl ut över torget, men även om man kunde se att många lyssnade, kändes kommunikationen mer ensidig än hemma i Lund.

Åter till Lund

Och därmed återvänder jag till ett gammalt tema (vb 16): vad behövs

för att missionera bland hedningarna? Ulf och Monica gillade inte jämförelsen: "Vi tror mera på information och dialog som politiskt arbetssätt" (vb 17). Jag vet inte riktigt hur de uppfattar den kristna kyrkans mission — en ondsint grinande jesuit (stalinist), som med korset (hammaren och skäran) i vänster hand och med ett bart huggande svärd i höger kastar sig över de oskyldiga infödingarna (torgbesökarna). Så har det säkert gått till ibland, men jag tror faktiskt inte att det varit regel. För, uppriktigt sagt, nog är det samma sak vi sysslar med? Att med en välavvägd kombination av intellektuella och känslomässiga argument försöka vinna potentiella sympatisörer över till vår syn på världen — även om vi inom vänsterpartiet kanske tänker mera på den närvarande, materiella världen än på den transcendentala, på andra sidan.

Jag tror därför också, att vi har lika svårt som de kristna missionärerna att vinna proselyter med skriven text, oavsett om det handlar om tidningar, flygblad eller brevlådereklam. Rent intellektuellt har vi redan vunnit våra sympatisörer. För att nå ett steg längre, behöver vi en direkt personlig kontakt — bäst naturligtvis bland vänner och arbetskamrater, men jag tror för den skull inte vi skall underskatta vad som kan åstadkommas ute på torget, vid ett appellmöte i solens sken — om vi bara orkar gå dit. n

ÖRJAN WIKANDER

NOT.
mutatis mutandis med nödvändiga förändringar

red.

sommarläger

demokrati deltagande

Vecka 30 (22 - 30 juli) har vänsterpartiet sommarläger i Hjärtesjö vid Lönsboda.

Anmäl dig, din familj och dina vänner till:

Nita Lorimer

tel: 046 - 211 18 95

e-brev:

Nita.Lorimer@home.se

MÖTE MÖTE

Söndag 4/6 Ung Vänster har stormöte på lokalen

Måndag 5/6 Kommunstyrelsemöte

Onsdag 7/6 Räddningsnämnden

RÖDA KAPELLET

Lördag 3/6 avf. från Musikskolan kl 12.00 för spelning på Backakarnevalen, samling i Malmö 12.30 på Kireseberg, vattentornet. Repertoar: 26, 39, 59, 76, 227, 251, 321, 327.

Vi ses på sommarlägret i Åskersund! Systerorkestern i K. Hufvudstaden meddelar: Vi finns numera på internet: w.w.w.vansterpartiet.se/~blasorkestern

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av:

Robert Nilsson

o. Tobias Gunnarsson

Nästa redaktör: Gunnar Sandin

Manus sänds per post till:
Veckobladet, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag senast 18.00 till fax 046-123123.

Manus mottas gärna på epost: vp@lund.mail.telia.com eller 3,5" diskett. Obs! (rtf-format) Telefon till redaktörerna:

Rune Liljekvist 046 - 211 50 69

Robert Nilsson 046 - 39 79 02

Gunnar Sandin 046 - 13 58 99

Vid utebliven tidning ring:

Cecilia Wadenbäck 046 -13 8213